

Tandvårdsstöd vid psykisk sjukdom – Tre olika nivåer

En god munhälsa är viktigt för allmänhälsan, välbefinnandet och livskvalitén.

För den som har en psykisk sjukdom är det extra viktigt att sköta om sin munhälsa och tänder då man löper större risk med försämrad tandhälsa. Därför finns det olika sorters tandvårdsstöd riktade till målgruppen.

Det finns idag **tre olika nivåer av tandvårdsstöd** som man kan ha rätt till vid psykisk sjukdom eller på grund av den läkemedelsbehandling man får för sin sjukdom.

Den första nivån (Särskilt tandvårdsbidrag) riktar sig till den med muntorrhet på grund av långvarig läkemedelsbehandling.

Nivå två (F-tandvård) riktar sig till den som har en svår psykisk sjukdom som leder till stora svårigheter att sköta sin munhygien eller genomgå tandvårdsbehandling.

Nivå tre (Tandvårdsintyg) riktar sig till den med psykossjukdom eller annan svår psykisk störning som leder till ett omfattande och varaktigt behov av stöd eller omsorg.

Patientens munhälsostatus eller **ekonomiska förutsättningar** till tandvård är inte faktorer som ska vägas in i beslutet gällande något av tandvårdsstöden.

Om patienten saknar **ekonomiska förutsättningar** för tandvård kan den vända sig till socialtjänsten i sin hemkommun för att undersöka möjligheten att få ekonomiskt bistånd för tandvården.

Nivå 1 - SÄRSKILT TANDVÅRDSBIDRAG (STB)

Särskilt tandvårdsbidrag (STB) innebär att du får hjälp med förebyggande tandvård.

Om du har en sjukdom eller funktionsnedsättning som ökar risken för försämrad tandhälsa kan du ha rätt till särskilt tandvårdsbidrag (STB). Stödet administreras av Försäkringskassan och inte regionen.

Det ingår i stödet:

Det särskilda tandvårdsbidraget är 600 kronor per halvår och gäller från och med 1 januari och 1 juli varje år.

Särskilt tandvårdsbidrag i Psykiatri – Muntorrhet på grund av långvarig läkemedelsbehandling

En patientgrupp som omfattas av STB är de som är muntorra på grund av långvarig läkemedelsbehandling, vilket är vanligt förekommande vid behandling av olika psykiska sjukdomar eller diagnoser. För att patienten ska ha rätt till stödet ska salivprov visa på muntorrhet och något av de läkemedel som patienten behandlas med ska ha muntorrhet som biverkan enligt FASS.

Läkemedelsbehandlingen ska anses som långvarig, om den förväntas pågå i minst sex månader.

Ansöka om Särskilt tandvårdsbidrag (STB):

Patienten behöver ett läkarintyg (SOSFS 2012:16) för att ansöka om ett särskilt tandvårdsbidrag.

Patienten lämnar läkarintyget till sin tandläkare eller tandhygienist som registrerar det mot Försäkringskassan.

Blanketten för särskilt tandvårdsbidrag (STB) finns i Region Skånes intygsmodul eller på Försäkringskassans hemsida:

[Underlag för särskilt tandvårdsbidrag - Försäkringskassan \(forsakringskassan.se\)](https://www.forsakringskassan.se/om-forsakringskassan/for-sarskilt-tandvardsbidrag)

För mer information:

Det är Försäkringskassan som administrerar det särskilda tandvårdsbidraget. Vid frågor kring detta tandvårdsstöd, kontakta Försäkringskassan.

Nivå 2 - F-TANDVÅRD, Tidigare blått kort

F-tandvård:

Riktat sig till personer som på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning har stora svårigheter att sköta sin munhygien eller att genomgå behandling i tandvården. En av de sjukdomar och funktionsnedsättningar som kan berättiga till F-tandvård är svår psykisk funktionsnedsättning. Tandvårdsstödet F-tandvård administreras av regionerna.

F-kort

Den som beviljas F-tandvård får ett F-kort, ett digitalt intyg som styrker rätten till F-tandvård. Innehavaren av intyget meddelar behandlande vårdgivare att de har ett F-kort så ser de intyget i sitt tandvårdssystem när de söker på personens personnummer.

Detta ingår i F-tandvård:

Viss tandvård till hälso- och sjukvårdsavgift som t.ex. lagningar, extraktioner, rotbehandlingar, förebyggande vård samt hel- och delproteser. Fast protetik **ingår inte** i F-tandvården.

Ansöka om F-tandvård

Patienten ansöker om F-tandvård genom Socialstyrelsens framtagna läkarintyg på länken nedan eller i Region Skånes intygsmodul:

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/blankett/blankett-lakarintyg-langvarig-sjukdom-funktionsnedsattning-tandvard-sosfs-2012-17-bilaga.pdf>

Det är alltid en läkare som ska fylla i läkarintyget.

Den ifyllda blanketten skickas till Region Skåne för bedömning och beslut, se adress nedan:

Region Skåne Gemensamservicefunktion, Vårdgivar-service Medicon Village Byggnad 203 223 81 Lund
--

När bedömningen är gjord får patienten ett beslut skickat till sig. I de fall ansökan inte är korrekt ifylld begär vi en komplettering.

Kriterier för F-tandvård vid svår psykisk funktionsnedsättning

För att man ska beviljas F-tandvård ska patienten bedömas av sin svåra psykiska funktionsnedsättning ha stora svårigheter att sköta sin munhygien eller att genomgå behandling i tandvården.

Läkaren som fyller i intyget gör en bedömning enligt de ICF-koder som finns på läkarintyget (se nedan bild).

Exempel på psykiska sjukdomar som kan leda till att man får rätt till F-tandvård är:

- Bipolära sjukdomar (manodepressiv) och depressionssjukdomar
- Generaliserade ångestsyndrom (GAD) samt övriga ångestsjukdomar
- Paranoida sjukdomstillstånd
- Emotionella personlighetsstörningar
- Hjärnskador orsakade av missbruk

3. Bedömning enligt 4 § av om patientens funktionstillstånd leder till stora svårigheter att sköta munhygien eller att genomgå tandvårdsbehandling

3.1 Svår psykisk funktionsnedsättning (fyll i samtliga rader)

ICF-kod	Patienten har en svår till fullständig funktionsnedsättning eller aktivitetsbegränsning i nedanstående funktionstillstånd	Ja	Nej
b164	Kognitiva funktioner	☐	☐
d2102	Att företa en enstaka uppgift självständigt	☐	☐
d2301	Att klara daglig rutin	☐	☐
d240	Att hantera psykologiska krav vid tandvårdsbesök	☐	☐
d5702	Att söka professionell hjälp och följa medicinska och andra hälsoråd	☐	☐
d179	Att tillämpa kunskap	☐	☐
Patienten har, efter en bedömning av ovanstående funktionstillstånd, stora svårigheter att sköta sin munhygien eller att genomgå tandvårdsbehandling		☐	☐

Bedömning om stora svårigheter att sköta sin munhygien eller genomgå tandvårdsbehandling

Bedömningen gällande den sista ”Ja- och Nej frågan” om patienten har stora svårigheter att sköta sin munhygien eller att genomgå tandvårdsbehandling ska göras med utgångspunkt från de bedömda ICF-koderna.

Exempelvis ska man inte fylla i ”Ja” om patienten har stora svårigheter att sköta sin munhygien på grund av muntorrhet till följd av läkemedelsbehandling, då detta inte är att hänföras till någon av de ovanstående ICF-koderna på läkarintyget.

Viktigt att tänka på med F-tandvård

När läkaren fyller i ansökningsblanketten för F-tandvård är det viktigt att samtliga ja- och nej-frågor besvaras gällande den aktuella sjukdomen eller funktionsnedsättningen. Annars kan ansökan behöva kompletteras eftersom det saknas tillräcklig information i beslutsunderlaget.

För mer information:

Mer information om F-tandvård finns i regelverket för Region Skånes tandvårdsstöd för vuxna med särskilda behov (NSF-tandvård) på länken nedan:

[Tandvård - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](https://www.skane.se/region-skane/om-region-skane/regionens-tandvardsstod-for-vuxna-med-sarskilda-behov)

Vårdgivar-service är första linjen support vid frågor om F-tandvård.

De nås på kontaktformulär: [Vårdgivar-service kontaktformulär - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](https://www.skane.se/region-skane/om-region-skane/regionens-tandvardsstod-for-vuxna-med-sarskilda-behov)

Eller på telefon: 040-623 90 00

Nivå 3 – TANDVÅRDSINTYG för Nödvändig tandvård och Uppsökande verksamhet, (Tidigare Grönt Kort)

Tandvårdsintyg

Tandvårdsintyg riktar sig till den med psykossjukdom eller annan svår psykisk störning som leder till ett omfattande och varaktigt behov av stöd eller omsorg.

Tandvårdsintyg ger rätt till både nödvändig tandvård och uppsökande verksamhet

Nödvändig tandvård innebär att man har rätt till viss tandvård till hälso- och sjukvårdsavgift som t.ex. lagningar, extraktioner, rotbehandlingar, förebyggande vård, hel- och delproteser även viss protetisk behandling kan ingå i nödvändig tandvård, men beviljas restriktivt.

Den **uppsökande verksamheten** ger rätt till en årlig kostnadsfri munhälsobedömning.

En munhälsobedömning är en förenklad kontroll av munhåla, tänder och tandersättningar och bedömningen kan göras i patientens egna hem eller boende.

Den som beviljas tandvårdsintyg får ett **digitalt intyg** som styrker rätten till tandvårdsstödet. Innehavaren av intyget meddelar behandlande vårdgivare att de har ett tandvårdsintyg så ser de intyget i sitt tandvårdssystem när de söker på personens personnummer.

Kriterier för Tandvårdsintyg vid psykisk funktionsnedsättning

För att ha rätt till tandvårdsintyg vid psykisk funktionsnedsättning ska patienten ha psykossjukdom eller annan svår psykisk störning som:

- pågått i mer än ett år
- medfört omfattande funktionsnedsättning med behov av stöd- och omsorgsinsatser i kombination av psykiatrisk och/eller somatisk vård
- gör att man av egen kraft inte kan uppsöka tandvården eller inse behovet av tandvård

Om personen har pågående LSS-insats eller bor på ett särskilt boende (ett boende med omvårdnadspersonal dygnet runt) är det kommunen som ska beställa tandvårdsintyget så att Region Skåne kan utfärda det.

Rätten till tandvårdsstödet baseras på en psykiatrisk diagnos i kombination med funktionsnedsättningens omfattning. Tandvårdsstödet ges oavsett boendeform. Den personliga ekonomin eller munstatusen påverkar inte beslutet.

Ansöka om tandvårdsintyg vid psykisk funktionsnedsättning:

Mottagningen inom psykiatri som behandlar patienten med rätt till tandvårdsintyget enligt ovan kriterier ska själva beställa tandvårdsintyget genom systemet Tandvårdsfönster. Behörighet för att beställa tandvårdsintyg i tandvårdsfönster beställer man av Vårdgivarservice på länken:

<https://vardgivare.skane.se/supportsidor/vardgivarservice/>

I de fall patienten med psykossjukdom eller annan svår psykisk störning får hjälp och stöd av anhörig kan patienten ansöka om tandvårdsintyg genom en egenansökan som skickas till Enheten för tandvårdsstyrning i Region Skåne. Egenansökan finns på länken nedan och ska fyllas i med hjälp av läkare:

[Tandvård - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](https://vardgivare.skane.se/)